

Marek 14,1-11; Salvátor 4. postní 15.3.26

Bylo dva dny před velikonoce, svátkem nekvašených chlebov. Velekněží a zákoníci přemýšleli, jak by se Ježíše lsti zmocnili a zabili ho. Říkali: "Jen ne při svátečním shromáždění, aby se lid nevzbouril." Když byl v Betanii v domě Šimona Malomocného a seděl u stolu, přišla žena, která měla alabastrovou nádobku pravého vzácného oleje z nardu. Rozbila ji a olej vylila na jeho hlavu. Někteří se hněvali: "Nač ta ztráta oleje? Mohl se prodat za víc než tři sta denárů a ty se mohly dát chudým." A osopili se na ni. Ježíš však řekl: "Nechte ji! Proč ji trápíte? Vykonala na mě dobrý skutek. Vždyť chudé máte stále kolem sebe, a kdykoli chcete, můžete jim činit dobře; mne však nemáte stále. Ona učinila, co měla; už napřed pomazala mé tělo k pohřbu. Amen, pravím vám, všude po celém světě, kde bude kázáno evangelium, bude se mluvit na její památku také o tom, co ona učinila." Jidáš Iškariotský, jeden z Dvanácti, odešel k velekněžím, aby jim ho zradil. Ti se zaradovali, když to slyšeli, a slíbili mu peníze. I hledal vhodnou příležitost, jak by jim ho vydal.

Amen, pravím vám, kdekoli se bude kázat evangelium, musí se připomenout, co učinila tato žena. Dnes, na 4. postní si to tedy připomínáme tady u Salvátora. Čtvrtou neděli postní připomínáme příběh, který evangelista zařadil jako příběh čtvrtého dne Ježíšovy cesty k velikonoce.

Co ta žena učinil tak pamětihodného? Ježíš s učedníky stoluje v Betanii, tedy v *domě chudého* – u Šimona málo-mocného – a do toho přišla bezejmenná žena s alabastrovou nádobkou s luxusním olejem, a tu voňavku vylije celou Ježíšovi na hlavu.

Marek se věnuje velice podrobně jak nádobě, tak jejímu obsahu. Nejen, že se dozvíme, že stála desetiměsíční mzdu námezdního dělníka, ale především, taková vzácnost se normálně užívá po malinkatých kapkách, nikoli **takhle jednorázově**. To leda při výjimečných příležitostech, když byl podobným vonným olejem pomazán – tedy předán svému účelu – stánek úmluvy a příslušný velekněz, vylil celý obsah naráz. Anebo, když milá vyznává milému svou jedinečnou oddanost v Písní písní.

Slyšeli jsme Žalm 23, a teď tu máme **cosi jako jeho inscenaci**: Ježíš sedí u hostiny, „naproti svým nepřítelům“, o nichž ještě bude řeč, a přijímá ten čin jako vyznání *olejem pomazuješ hlavy mé...* (Přičemž kalich oplývající /čím vlastně?/ přijde na řadu hned dalšího dne toho předvelikonočního týdne) A ten překvapivý symbolický akt Ježíš přijímá jako dva v jednom: Jako skryté pomazání pro vyvoleného, odraz výjimečné příležitosti – a zároveň jako zjevné pomazání k pohřbu. Neboť takto byli pomazávání mrtví.

Tohle tedy učinila ona bezejmenná. Žena jejíž jediným poznávacím znakem je právě tento **čin**. Čin jedinečné oddanosti – čin, kterým podtrhuje jedinečnost Ježíšovy služby i výjimečnost chvíle. Čin olejem, který Ježíš – už v této chvíli, nekonvenčně – přijme jako pomazání ku pohřbu.

Tím, jak Ježíš reaguje na to, co učinila, povyšuje ten její happening, tu zvláštní inscenaci, na **čin prorocký** – na vyznání víry. Ano, bude trpět, ukřižován umře a bude pohřben, ovšem bude to cesta, po níž se do tohoto světa, k jeho nuzným, ztraceným i zatraceným ubírá **mesiášské vysvobození**. Záštita pro bezbranné, nasycení pro chudé a hladové, naděje pro ztracené a zdeptané, obnova pro ty, kdo přišli o všechnu důstojnost. Tohle svým aktem předvedla a vyslovila ta bezejmenná – a církev na ni má pamatovat a k tomuto jejímu vždy znova provokativnímu vyznání – k vyznání jež vzápětí budí pohoršení – se připojit. Proto se tohle její krédo káže a čte až dodnes, v celém

světě. Abychom si tím činem nechali připomenout, kým je Ježíš. Abychom správně naslouchali jeho příběhu – a nezapomínali, že jako mesiáš nešel chráněn nebeskou protekcí, ani cestou vítězoslavy a mocenských manipulací, ale cestou ponížení, cestou kříže.

Kdekoli se bude kázat evangelium, musí se připomenout, co učinila tato žena. A my si teď musíme všimnout toho, že je to jediná žena mezi všemi mužskými aktéry, kteří toho 4. dne něco říkají, rozhodují či plánují.

Jak na to reagují Ježíšovi nejbližší – sbor jeho **učedníků**? Tak trochu, jako by předjímal, jak to bude ve společenství církve nejednou vypadat. Nečekaný výstup krásné neznámé je pobouří a začnou ho mezi sebou kritizovat: Mohla to prodat, a chudá rodina by z toho vyžila málem celý rok! *Nač, k čemu ale takováhle ztráta!* Učedníci nevidí vyznání oddané víry, jen jakousi naprosto nevýhodnou, totálně prodělečnou investici. Vyplýtvaný drahý olej... **Nač takováhle ztráta?**

A my u té otázky učedníků zůstaňme. Kdo tady něco **skutečně ztrácí**? Ta žena – nebo Ježíš? Neztratí to nejcennější, svůj život on? A nač a k čemu je tahle investice jeho totálního nasazení, včetně života?

Možná nás tou pobouřenou otázkou chce Marek přimět, abychom zas a znova promýšleli: Může právě tahle ztráta něco dobrého přinést? Co to znamená – že Ježíš právě ono jednorázové zmarnění vyzdvihne jako čin dobrý, krásný?...

Ty otázky jsou dobrým tématem pro postní soustředění na Ježíšovu cestu. Kudy vede? Jaké reakce vyvolává? A – ke komu mám já sám blízko? **Vedle koho – by asi tak mohlo být moje místo?** Vedle ženy, která s prorockou odvahou podává svědectví o tom, kým je pro ni Ježíš? Mezi učedníky – kteří, zdá se, opět či zatím nechápou, koho to vlastně následují – a potřebují zas a znova nasměrovat? Nebo snad – mezi těmi venku – mezi náboženskými veličinami – velekněžími a jejich právníky – kteří hledají řešení, jak potichu, bez vyvolání zbytečné pozornosti tohoto Ježíše násilím umlčet?

Ono totiž i tenhle okruh – okruh aktérů neaktivnějších – patří k Ježíšovu příběhu. „Náboženští mafiáni a jejich právníci“, upřesňuje jejich roli renomovaný současný vykladač. Strážci zaběhaných tradic – a především ohrožených vlastních postů. Když 3. dne neobstáli v otevřených veřejných debatách s Ježíšem, ještě je tu možnost zařít, aby Ježíš ztratil život a jednou provždy přestal provokovat svým učením i svou solidaritou právě s chudými, bezbrannými, odstrkovanými a ohroženými tohoto věku. Ovoce takové mafiánské náboženské aktivity dnes musí snášet ti, kdo jsou manipulováni moskevskou pravoslavnou propagandou nebo patří mezi umlčované či ponižované oběti církevního zneužívání nebo ti, kdo jsou umlčováni a vylučováni na pražské katolické fakultě. Touha podbudovat si náboženskými argumenty vlastní pozici, vliv a moc – označovat černé ovce a vylučovat je ze stáda nebo pro vlastní prospěch obětovat bezbranné beránky – ta se prosazuje s jakousi až zvrácenou vytrvalostí. A že se dokázala pevně uhnízt i v příběhu církve Ježíše Krista, ilustrovala dobře píseň, kterou jsme zpívali V Markově předvelikonočním vyprávění se touha náboženských veličin Ježíše nenápadně, ale definitivně umlčet potkává v této chvíli s ochotou Ježíše zradit: Jen co skončí scéna s onou provokativní aktérkou, přijde k velekněžím Jidáš a nabídne jim svou spolupráci.

Kdo to je Judas – a proč tak koná? Vlastně nevíme. To, čím se jeho zrada vysvětluje, jsou jen dohady. Přízvisko Iškariotský prý ukazuje na *sikarie*, odbojníky proti římským

okupantům, a určitě takoví kolem Ježíše byli. Pak by tenhle Juda patřil mezi extremisty – a zklamán tím, že Ježíš nezačal extrémní odboj proti okupantům – Ježíše zradil... Samo evangelijní líčení spíš tuhle postavu "splétá" z vícero SZních souvislostí. Vzpomeneme-li si na Judu, prodávajícího "mesiášské dítě" Josefa za 20 stříbrných, nebudeme určitě vedle. Každopádně není Jidáš Ježíšův protihráč, jak to líčí jinak skvělý muzikál Jesus Christ superstar. Ale stojí za to si připomenout ještě jednu souvislost: Marek svůj příběh psal v době, kdy církve v Římě měla za sebou první velké pronásledování za císaře Nerona. A není vyloučeno, že při pátrání po křesťanech verbovala císařská tajná policie konfidenty z křesťanských řad, a Marek – tím, v jakých barvách kreslí Jidáše – prostě před tímto svodem jednoznačně varuje.

Především však je třeba si pozorně všimnout, že tu 2x zaznívá: Jidáš odešel za těmi hierarchickými mafiány, aby jim Ježíše **vydal**. Což v Markově slovníku neznamená jen zradu, ale zároveň vysvětlivku. Signál, jak cestě kříže rozumět.

K čemu taková ztráta, ztráta života? Kam to povede, když se odpůrci a nepřátelé Ježíšova působení spřáhli s jedním z Ježíšova nejužšího okruhu? Marek tu signalizuje, jak dalšímu pokračování Ježíšova velikonočního příběhu rozumět: Jako cestě beránka, vydávaného v oběť za hříchy naše (Iz 53). Ta cesta Ježíšova **není jen** příběhem zrady, mafiánských intrik vítězících nad jeho bezmocí a bezradností učedníků. Ona je to také cesta ochoty k oběti – k oběti velikonočních rozměrů. A to přece vposledu znamená vysvobození a odpuštění. K tomu míří ona veliká ztráta – ztráta života Mesiáše Ježíše. Amen.

Mk 14,1-11. Salvátor 4. postní 15.3.26

Píseň: 517,1

In: Laskavě ses, Hospodine, ukazoval k zemi své, přivedls zase z vězení Jáko. Odpuštil jsi nepravost lidu svého, přikryls všeliký hřích jejich. Zdaliž ty neobrátíš se a neobživíš nás, tak aby se lid tvůj veselil v tobě? Ukaž nám, Hospodine, milosrdenství své, a spasení své dej nám. Amen (Z 85,2n7n)

Píseň 97 (Ž 85)

Modlitba

Smíme ti věřit Pane – jako tomu, který uprostraňuje pravdě uprostřed falše – spravedlnosti uprostřed křivd a proher – pokoji uprostřed nenávisti a strachu. Tvá svoboda je nad námi a s námi, když se nás chce zmocnit otroctví, závislosti nebo opanovat strach o vlastní kůži. Přitom naše životy často vypadají, jako bychom tě nepotkali, jako bys pro nás nic neudělal, jako bys nechal všechno jen na nás. Neumíme se otevřít tvé životodárné blízkosti. Z víry se stává naučený zvyk – a naše žití pak určují docela jiné věci.

Prosíme – dej uprostřed nás zaznít příběhu, který potvrzuje nadějnost tvých skutků; příběhu, s nímž do světa, lidských životů a srdcí přichází tvé zastání, vysvobození, dar lidského žití. Daruj nám to pro JKa, v jehož jménu k tobě prosíme

Otče náš...

Slovo k dětem

1. čtení Ž 23

Píseň Svitá 198 (Na pastvách)

kázání Mk 14,1-11

Píseň 261,1-6 (Bud' chválen milý Ježíši)

Ohlášení

Přímluvy (Kyrie)

Šel jsi cestou kříže, ponížení – neprosazoval jsi Boží království mocí, násilím ani manipulací. Prosíme – ať tomu vždy znova rozumíme, když rozvažujeme o tom, jak ti být věrní -- kudy mají vést naše vlastní kroky. *Kyrie eleison*. Tvá blízkost povzbudila k statečnému vyznání. Povzbuzuj i nás, osvobozuje ze strachů, studů, touhy pouze plout s davem. Prosíme za ty, kdo jsou očerňováni a posmíváni. *Kyrie eleison*. Uměl jsi dát naději i nasyčení bezmocným a chudým. Otvírej nám oči pro potřebné mezi námi i kolem nás. Nedovol nám pastviny tvého Království zabírat jen pro sebe. *Kyrie eleison*.

Uměl ses modře i statečně postavit manipulacím, vychytralosti, demagogii, která obrací dílo Božího království naruby. Prosíme, tvoř z nás svědky, kteří zápasí o takovéto porozumění tvé věci. *Kyrie eleison*. V tiché modlitbě svěřujeme... *Kyrie eleison*.

Poslání 1Pt 4,1-2.8-9

Požehnání

Pokoj Boží, převyšující každé pomyšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši Amen

Píseň 261,7-8